

Poul Schlüters tale ved Folketingets åbning

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

6. oktober 1992

Sted

Christiansborg

Alt for hurtigt har problemerne erobret hverdagen i Europa efter de berusende frihedsår. En bølge af nationalisme skyller nu hen over store dele af Europa. I dens kølvand følger opløsning, konflikter og flygtningestrømme. For første gang i mere end 40 år plages vor verdensdel af krig på Balkan. Der er uro i det tidligere Sovjetunionen. Vi lever i det hele taget i et uroligt Europa.

Det internationale samfund, men især vi i Vesteuropa, som har formået at bygge bro over tidligere tiders modsætninger og derved har opnået en hidtil uset grad af fred og velstand, har et ansvar nu. Vi har for alvor et ansvar nu og skal det virkelig batte, må vi løfte i flok. Derfor er det godt, at vi har vores solide internationale rammer, først og fremmest EF og NATO, og at vi nu ser en styrkelse af FN's rolle; men også de enkelte lande må leve op til deres ansvar.

Derfor har vi uophørligt presset på i den proces, som ledte frem til de baltiske staters selvstændighed, og det bliver vi ved med, indtil balterne føler, at de er herrer i eget hus. Jeg sigter naturligvis til tilbagetrækningen af de russiske tropper.

Derfor yder vi støtte til landene i Central- og Østeuropa med ca. 2 mia. kr. i år, en støtte, som vi har fundet det fornuftigt at koncentrere særligt til de lande, der

grænser op til Østersøen. Østersøområdet som fremtidigt vækstcenter er et perspektiv, som ud fra ethvert synspunkt er uhyre positivt.

Derfor deltager vi i FN's fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien med mere end 1.000 mand, ligesom korvetten »Niels Juel« har været engageret i Adriaterhavet til overvågningen af FN's sanktioner. Det er et godt udtryk for, at dansk forsvar fortsat skal kunne leve op til vore internationale forpligtelser.

Derfor – og her springer jeg uden for Europa – deltager vi også aktivt i løsningen af de globale problemer. Vores ulandsbistand, som i år andrager 1 pct. af BNP, siger mere herom end mange kønne ord.

Alt dette kræver styrke, det kræver orden i vores egen økonomi, men først og fremmest kræver det, at det tillidsfulde samarbejde, vi igennem årene har opbygget især i EF, kan bevare sin vitalitet. Derfor må vi have løst spørgsmålet om Danmarks hele og fulde medlemskab af det europæiske samarbejde. Det skal jeg komme tilbage til om lidt.

Igennem de seneste 10 år har vi i Danmark løst en lang række problemer rigtig godt. Det er sket i et tæt samarbejde med andre partier, først og fremmest med midterpartierne, både mens de var regeringspartnere, og mens de var uden for kredsen af regeringspartier. Det kan overhovedet ikke diskuteres, at det i dansk politik gennem en meget lang årrække har været sådan, at de mindre partier har været villige til at bære medansvar og løfte byrder. Dansk politik kunne ikke have fungeret uden denne stærke vilje til at etablere arbejdsresultater.

Jeg synes, vi kan være de resultater, vi har nået både på det holdningsmæssige område og på den økonomiske front, bekendt. Det er disse gode resultater, som har gjort, at Danmark ikke for alvor er blevet ramt af det økonomiske vejr, der netop har raset over Europas finansielle markeder. Den danske krone har været en af de mest stabile midt i al turbulensen. Det kan alle ansvarlige partier føle sig ganske stolte over i dag, og det giver grobund for optimisme, når vi skal i gang med at løse de fremtidige opgaver.

I dag vil jeg navnlig koncentrere mig om de store samfundsspørgsmål, som endnu ikke har fundet en løsning. Her tænker jeg især på arbejdsløsheden, som er alt for høj, og som kaster lange skygger over det danske samfund. Mange har selv mærket arbejdsløsheden, og vi har jo alle venner eller familie, der i kortere eller længere perioder har måttet gå ledig.

Den høje ledighed gør det meget vanskeligt at få andre svage grupper i beskæftigelse. Det betyder, at mange modtagere af kontanthjælp og førtidspension er i fare for at glide helt ud af arbejdslivet.

I vidt omfang er statens underskud egentlig også en følge af ledigheden og de faktorer, der ligger bag den. Ikke mindst den sløje vækst i de seneste år har bidraget hertil, og det har desværre et sidestykke i de fleste andre europæiske lande. De seneste meldinger om den internationale økonomi tyder på, at væksten i udlandet bliver lavere end tidligere forventet.

Derfor finder regeringen, at vi her i Danmark må forstærke vor indsats for at bekæmpe den høje arbejdsløshed; den forsvinder ikke af sig selv. Da dansk økonomi nu på en række andre områder er blevet meget stærk, er der også råderum til at gøre mere for at stimulere væksten og for at få ledigheden ned. Vi har et flot og stabilt overskud på betalingsbalancen, konkurrenceevnen er god, de danske virksomheder vinder markedsandele, og den danske inflation er blandt de laveste i verden.

Derfor fremlægger jeg i dag regeringens forslag til at bekæmpe arbejdsløsheden med nye midler, forslag, der betyder, at vi holder fast i den politik, som har givet os økonomisk stabilitet og en fast kronekurs, og samtidig satser på mere vækst og beskæftigelse. Regeringen har, hvad vi vil kalde en treleddet strategi til bekæmpelse af arbejdsløsheden i et lavinflationssamfund:

For det første skal de grundlæggende økonomiske forhold være i orden og stadig forbedres. Konkurrenceevnen skal være i top, og den bør forbedres yderligere i den næste overenskomstperiode. Vi skal fortsat have lav inflation, betalingsbalanceoverskuddet og den private opsparing skal være tilstrækkelige, og statens underskud skal nedbringes. Vi må fastholde en ansvarlig finanspolitik, og de økonomiske strukturer må forbedres. Det lange seje træk, som har skabt os en stærk økonomi, må vi fortsætte. Det skal sikres med en forsvarlig aftale om finansloven for 1993 og ved en gennemgribende arbejdsmarkedsreform.

For det andet skal der tages beskæftigelsesfremmende initiativer her og nu. Regeringen vil foreslå at fremrykke en lang række investeringer. Desuden foreslår vi en række erhvervspolitiske ændringer af særlig betydning for beskæftigelsen. Endelig foreslår vi en beskedent lempelse af

indkomstbeskatningen især for lavindkomsterne i forbindelse med en finansieringsreform på dagpengeområdet.

Det tredje element er regeringens vision eller langsigtede strategi for at sikre Danmark høj beskæftigelse. Regeringen fremlægger i dag et oplæg om, hvordan Danmark kan bevare en høj levestandard, genskabe fuld beskæftigelse og i det hele taget sikre os som et af Europas stærkeste og mest dynamiske lande. Det er et oplæg, som vi ønsker at drøfte med alle, ikke kun Folketingets partier, men også alle de interesseorganisationer, befolkningsgrupper og enkeltpersoner, som ønsker at bidrage til, at visionen om fuld beskæftigelse vil kunne opfyldes i Danmark.

Vi har mange gange i de senere år peget på strukturproblemer, der har været med til at holde væksten nede. Nogle af de største strukturproblemer findes på arbejdsmarkedet. Mange udvalg og eksperter har set på disse ting, og de har faktisk alle sammen peget på, at det er nødvendigt at ændre dagpengesystemet, at aktiveringsindsatsen skal gøres mere målrettet og behovsorienteret, og at efteruddannelsen skal styrkes.

Disse rapporter siger, at vort arbejdsmarked ikke fungerer godt nok. De siger, at lønstivheden er for stor, fleksibiliteten og mobiliteten er for lille, og systemet er i det hele for passivt. Job- og uddannelsesstilbudene er indrettet efter at sørge for, at de ledige kan blive ved med at hæve dagpenge. Staten betaler over 2/3 af dagpengene, og det betyder, at dagpengene ikke er synlige nok. Alt dette siger analyserne nærmest entydigt.

Det er vigtigt at forebygge flaskehalsene og ændre arbejdsmarkedet nu, for ellers kan ændringerne komme for sent i forhold til det næste økonomiske opsving. Men det er altså ikke ok alene at forbedre strukturerne; meningen med en arbejdsmarkedsreform må være at fastlægge rammerne for et velfungerende arbejdsmarked i resten af dette årti. Herudover må vi nødvendigvis supplere med ændringer i erhvervspolitikken, som kan gøre det attraktivt at skabe nye arbejdspladser. Det gælder både her og nu og i det længere perspektiv. Danmark har jo faktisk tidligere haft, hvad vi godt kan kalde noget nær fuld beskæftigelse, og det kan vi få igen – men ikke uden videre.

De, der tvivler, kan blot kaste et blik på verdenskortet, eller de kan for den sags skyld – det er måske mere nærliggende – nøjes med Europakortet. Her er der nemlig flere regioner – og de kan endda være på en, to eller tre gange Danmarks størrelse – hvor det er lykkedes at skabe noget nær fuld beskæftigelse. I flere af disse områder er levestandarden endda noget højere end i Danmark, og i flere af dem er det teknologiske stade bestemt ikke lavere, end det er hos os. Det lærerige ved disse eksempler er faktisk deres forskellighed, men fælles for dem er, at succesen alle steder er skabt ved at tage udgangspunkt i områdets egen historie, egen kultur, traditioner og erhvervsmønstre, ved at re dyrke ting, man allerede var gode til.

Vi kan lære af alle disse eksempler, og der er i vort oplæg i dag en lang, fyldig og spændende redegørelse derfor. Læren er, at det er muligt at skabe fuld beskæftigelse. Vi skal ikke gøre det ved at kopiere andre. Vi skal gøre det på vores egen danske måde. Det er det udgangspunkt, regeringen har valgt i det langsigtede oplæg, som vi kalder »Vejen til fuld beskæftigelse« .

Hovedkonklusionen vil jeg kort sammenfatte i følgende: Vi danskere skal forenklet sagt fortsat leve af at producere varer og erhvervsrettede tjenester, men

samtidig skal vi i stadig stigende omfang beskæftige os med mangfoldighed af serviceydelser og det, man kan kalde velfærdsrettede tjenester. Det drejer sig bl.a. om nogle af de mange jobområder, der er forsvundet fra overfladen inden for de sidste 20-30 år, som vi gerne skulle have i gang igen. Det hænger så atter sammen med, at vi på kort sigt skal skabe et klima, der betyder, at mange på lavtlønsområdet får lettere ved at få et job. Det er nemlig ikke mindst på serviceområdet, der er muligheder for denne gruppe.

Som jeg sagde før: Heller ikke her i Danmark kommer den fulde beskæftigelse af sig selv. Ud over at fastholde linien i den økonomiske politik og at gennemføre strukturreformer må vi gøre noget ekstra for vores virksomheder. Det skal være mere attraktivt at starte nye virksomheder. Nye virksomheder er nu engang de skud, der er helt nødvendige for at holde skoven frisk. Det gælder nye små virksomheder, der ofte starter som underleverandører til de store virksomheder. Det kan være smeden, værktøjerne, det kan være ingeniøren fra den store virksomhed, der har lyst til at starte sit eget. Vi kender alle de herlige, klassiske eksempler – gid der var endnu flere af dem – på virksomheder, der er begyndt på den måde. Det er den form for initiativ, vi skal have til at trives.

Vores største erhvervskoncerner indtager en anden, men selvfølgelig lige så vigtig rolle. De er alfa og omega for den private forskning og udvikling, og de går tit, fordi de kan det, foran teknologisk. De har den nødvendige størrelse til at kunne klare de store investeringer og til at satse på eksporten. Mange af dem har ansatte i udlandet og producerer også meget der, men de producerer også herhjemme, og de anvender Danmark som base for deres internationale aktiviteter. Målet må være, at når sådanne førende virksomheder – og gerne flere end i dag – overvejer, hvor i verden det er bedst at have hjemsted, så skal svaret være: I Danmark. Vi skal være med i verdenseliten, når det gælder kunsten at skabe gode arbejdsvilkår for virksomheder, der satser på at vokse.

Vi må altså bygge på, at beskæftigelsen i den private servicesektor skal fortsætte med at stige, men når vi vil det, skal vi nok også erkende, at der på flere områder er forhold, som står i vejen for en tilstrækkelig hurtig og kraftig vækst. De er barrierer, som kan hindre den fulde beskæftigelse, og som især hæmmer væksten i alt det, man kan kalde servicesektoren. Jeg tænker bl.a. på den forvridding, som skattesystemet skaber mellem service på den ene side og – for at sige det rent ud – sort arbejde på den anden side.

Det er ikke nyt at erkende, at der er en forvridding, som i bund og grund hænger sammen med de høje indkomstskatter. Da lønnen udgør en så stor del af prisen på serviceydelser og reparationsarbejder, rammer den høje beskatning af arbejdsindkomst netop disse ydelser meget hårdt. Den høje personbeskatning betyder derfor, at disse aktiviteter er meget udsat for konkurrence fra sort arbejde og for resten også fra de omfattende gør det selv-aktiviteter, som plager os alle sammen mere og mere i denne tid. En sænkning af de personlige indkomstskatter vil derfor stimulere væksten i de private serviceerhverv.

Vi mener, at det er bedre at skabe mange egentlige arbejdspladser i den private sektor frem for – hvis jeg må sige det sådan – at gøre sig afhængig af et kunstigt tredje arbejdsmarked, bl.a. fordi der er en risiko for, at de, der arbejder på det, vi kan kalde det tredje arbejdsmarked, i en vis forstand stemples som mindre egnede.

Vort udgangspunkt er – og jeg er sikker på, at hele Folketinget vil tage samme udgangspunkt – at vi er i en situation med stigende ledighed, som er farlig, og som er uacceptabel. Årsagen til stigningen i arbejdsledigheden specielt siden 1987 er jo, at væksten har været for ringe. Jeg tror, vi alle er opmærksom på, at der er en god grund til det, nemlig at vi har været igennem en omstilling, hvor

opsparingen i den private sektor er steget stærkt – det var der også brug for – og inflationen er kommet ned. Det var en omstilling, der var helt nødvendig, hvis vi skulle påbegynde afviklingen af vor store udlandsgæld og skabe stabilitet og råderum.

Til gengæld er vi nu omsider i en situation, hvor vi har mulighed for at løfte lidt på låget. Nu er der ved at komme et råderum for at indrette den økonomiske politik, så vi helt bevidst hjælper væksten i gang. Det er ikke mindst vigtigt at skabe baggrund for, at renten kan komme ned, så rentespændet i forhold til Tyskland igen kan indsnævres. Det er helt afgørende i den forbindelse, at statsgælden er under kontrol. Derfor må vi acceptere en ramme for de ting, vi vil sætte i gang.

Målet er, at underskuddet på statens budget gradvis skal falde i de kommende år som resultat af både en forsigtig finanspolitik og en større vækst, men i lyset af den gunstige stilling på betalingsbalancen er regeringen indstillet på at acceptere en moderat lempelse i forhold til finanslovsforslaget for 1993 til gavn for beskæftigelsen.

Hvis jeg skal være mere konkret, kan jeg nævne, at regeringen forestiller sig følgende muligheder for at lempe den økonomiske politik:

Regeringen ønsker, at vi lempet på den personlige indkomstbeskatning, såfremt der opnås et positivt resultat i forhandlingerne om dagpenge og aktivering. Regeringen forestiller sig en lempelse af beskatningen, så den bliver størst for den del af indkomsten, som ligger under 130.000 kr., altså for lavindkomsterne.

Det kan f.eks. ske ved en forhøjelse af 3-pct.s-fradraget. Formålet er at lette beskæftigelsesmulighederne for de lavtlønnede, at mindske samspilsproblemerne mellem skat og sociale ydelser og at sætte mere gang i den indenlandske aktivitet. Vi tror, at en sådan lempelse også vil være et helt rigtigt signal og vil skabe tillid på arbejdsmarkedet før de kommende overenskomstforhandlinger. Det vil gøde jorden for, at forhandlingerne kan ende med et resultat, så lønstigningerne fortsat bliver mindre end i udlandet, til gavn for konkurrenceevnen og for beskæftigelsen i det private erhvervsliv.

Regeringen vil overveje ændringer i skattestrukturen, som tilskynder til, at vore naturværdier bevares og miljøet forbedres, og sådan, at borgernes og virksomhedernes adfærd i højere grad indretter sig efter miljømæssige hensyn. Miljøafgifter kan anvendes til at sikre større beskæftigelse gennem tilsvarende lavere personskat. Nye miljøafgifter må således ikke øge det samlede skattetryk og selvfølgelig heller ikke hindre en fortsat forbedring af konkurrenceevnen.

Regeringens forslag er altså at foretage en moderat lempelse i personbeskatningen, ikke et udspil om en større skattereform. Det er en helt anden sag, som imidlertid regeringen og Folketingets partier senere må vende tilbage til. Det, vi taler om i dag, er en samlet økonomisk linje for at imødegå den for høje arbejdsløshed. Det er, hvad regeringen indbyder til.

På udgiftssiden skal vi opprioritere investeringer og erhvervs politik, men det er ikke ligegyldigt hvordan. Belastningen af de offentlige finanser må ikke føre til en varig forøgelse af udgiftstrykket. Det betyder, at det først og fremmest skal være investeringer og ikke driftsudgifter, der nu skal sættes i gang. Vi kan, vi skal, og vi bør fremrykke offentlige investeringer, der på samme tid er rentable, understøtter vækstmulighederne i den private sektor og har et stort beskæftigelsesindhold.

For at forstærke Danmarks muligheder i Europa og stimulere erhvervsudviklingen skal vi sikre en veludbygget infrastruktur. Det skal f.eks. vedrøre elektrificering af jernbanestrækningen Odense-Padborg og fremrykning af investeringerne i det nødvendige materiel. Regeringen er også indstillet på at tage fat på en forbedring og udbygning af de jyske tværveje.

Vi skal bedst muligt – for at nævne et andet eksempel – værne om vores kulturarv. Regeringen vil derfor gennemføre bedre sikring af de statslige slotte og palæer samt fremskynde vedligeholdelsen af de statslige og kommunale ejendomme. Her er nok at tage fat på.

Endelig ønsker vi at styrke vor hovedstads placering på det nye Europakort, hvor som nævnt Østersøområdet giver nogle nye muligheder. Det er vigtigt ikke kun for København, men for hele Danmark. Regeringen vil fremsætte forslag til en række investeringer i hovedstadsområdet, der sigter på at stimulere et frodigt kultur- og forretningsmiljø. Regeringen ønsker også i den nærmeste fremtid at bidrage til et gennembrud for private investeringer i hovedstaden.

Et andet eksempelområde er bygge- og boligområdet, hvor vi skal have mere gang i reparation og vedligeholdelse. Her er der mulighed for at øge beskæftigelsen og samtidig komme sort arbejde til livs.

Den gældende 7.000-kr.s-tilskudsordning, som vi jo alle kender, løber til midten af 1993, og man kan godt sige, at den har været en succes. Regeringen ønsker en fortsat forbedring på dette område, og vi har overvejet muligheden for en mere permanent ordning med hensyn til reparation og vedligeholdelse.

Regeringen overvejer således at ændre den til en fradragsordning, hvor vi kan inddrage erfaringerne fra den forsøgsordning, som nu er sat i gang på Bornholm. F.eks. kunne der indføres adgang til at fratække dokumenterede lønudgifter indtil 15.000 kr. årligt, når der er foretaget reparations- eller vedligeholdelsesarbejder. Igen er vægten lagt på det, der fremkalder beskæftigelse.

Vi kan og vi skal gøre mere for byfornyelsen – det er et andet område – herunder ikke mindst den private byfornyelse. Gennem en række ændringer i lejeloven kan vi sikre en større indsats for vedligeholdelse og forbedring af udlejningsboliger. Et andet vækstområde i byggesektoren skal være en fortsat stigende byggeeksport, et af de nye eksportområder, som har klaret sig så flot igennem de seneste år.

Regeringen vil endvidere tage yderligere skridt i retning af et frit realkreditsystem, som samtidig kan bidrage til at få renten bragt ned. Vi foreslår, at der skal være adgang til at optage 30-årige tillægslån inden for 80 pct. af ejendomsværdien.

Oprettelse af flere nye virksomheder vil styrke beskæftigelsen og fornyelsen i erhvervslivet, det siger sig selv. Derfor må vi også sikre de bedst mulige vilkår for

at starte nye egne virksomheder.

Men kapitalmarkedet sikrer ikke altid den nødvendige tilførsel af risikovillig kapital. Regeringen foreslår derfor en 2-årig forsøgsordning, hvor staten går ind og bærer en del af risikoen ved pengeinstitutternes udlån til nyetablerede virksomheder.

For at lette erhvervslivets likviditet foreslår vi endvidere en midlertidig adgang til at hæve indefrosne investeringsfondsmidler liden procenttillæg. Regeringen ønsker, at denne forbedring skal gælde i år og næste år.

Med henblik på at forbedre de små og mellemstore virksomheders udviklingsmuligheder vil regeringen foreslå igangsættelse af et flerårigt udviklingsprogram, der skal fremme viden og kvalitetsudvikling hos de mindre virksomheder. Endvidere foreslår vi at styrke uddannelsen af erhvervsforskere, så dansk erhvervsliv kan tilføres flere højt kvalificerede medarbejdere til at varetage opgaverne med forskning og udvikling på internationalt niveau i virksomhederne.

Danske eksportvirksomheder har haft stor succes i de senere år, men også på eksportområdet kræves der en ekstra indsats. Regeringen vil derfor styrke de danske virksomheders adgang til den mest moderne teknologi, og vi vil støtte deres bestræbelser på at vinde flere internationale licitationer.

Herudover vil regeringen styrke danske virksomheders mulighed for at medvirke ved gennemførelsen af de kommende års store investeringer i Østeuropa, bl.a. på energi- og miljøområdet.

For at afhjælpe landbrugets situation som følge af dette års lange tørkeperiode vil regeringen foreslå gennemført en række høsttabsforanstaltninger .

Ud over alle disse konkrete forslag er regeringen klar til at drøfte også andre erhvervs- og beskæftigelsesfremmende forslag. De nok så dystre vækstudsigter i landene omkring os betyder, at vi danskere selv må gøre en ekstraordinær indsats. Tæt samarbejde om dette er den langt vigtigste indenrigspolitiske sag i det nye folketingsår.

Jeg vil nu vende mig til EF-spørgsmålet. Lovforslaget om Danmarks tiltrædelse af Den Europæiske Union blev vedtaget med et meget stort flertal i Folketinget den 12. maj, hvor stemmetallet faktisk var 130 for og 25 imod. Ved folkeafstemningen den 2. juni 1992 stemte imidlertid 50,7 pct. imod og 49,3 pct. for.

Det medførte, at der den 4. juni blev afholdt et ekstraordinært udenrigsministermøde i Oslo. Regeringen orienterede her vore EF-partnere om folkeafstemningens resultat, der statsretligt indebar, at lovforslaget var forkastet. På mødet var der enighed om, at Danmark fik tid til at overveje situationen, ligesom alle muligheder holdtes åbne. Det bekræftedes af Det Europæiske Råd på dets møde i Lissabon den 26.-27. juni.

De øvrige medlemslande viderefører deres ratifikationsproces med hensyn til Maastrichttraktaten. Senest har den franske befolkning med et lille flertal stemt ja til traktatforslaget. Man kan vist godt sige, at det forhold, at både Danmark og Frankrig er delt over i to næsten lige store dele, må give anledning til grundige vurderinger af, hvordan situationen skal håndteres.

Også i lande, der ikke afholder folkeafstemning, tyder alt på, at der ikke er den klare og overbevisende folkelige opslutning, som store beslutninger gerne skal bygge på.

Spørgsmålet om åbenhed og gennemsigtighed har jo optaget den danske debat vældigt både før og efter den 2. juni. Jeg tror godt, vi kan fortolke en del af det danske nej som en konsekvens af, at mange vælgere har fundet, at Maastrichttraktaten ikke har taget hensyn nok netop til disse spørgsmål. Nu bliver debatten om dette også taget alvorligt i de andre medlemslande. Det kan man måske godt sige er et positivt resultat af det danske nej.

Der er ingen tvivl om, at den nationale bevidsthed igennem de seneste år er blusset op i Europa. Men skal vi undgå, at det kan udvikle sig til en nedbrydende nynationalisme eller trang til, at alle lande igen lukker sig inde og er sig selv nok, må vi finde veje i vort samarbejde, der tager hensyn til befolkningernes krav om at kunne følge godt med i beslutningsprocesserne. De regler, der skal gælde for vort samarbejde, må ikke opfattes som et centraliseret systems overtagelse af magten. Her ligger det.

Beslutninger, der har betydning for menneskers hverdag, må tages så tæt på borgerne som muligt. Ellers får vi ikke forståelse for, at det også er nødvendigt med et forpligtende samarbejde i Europa på visse områder.

Forskelligheden og mangfoldigheden i Europa skal vi værne om. Det er vor natur, og det er vor styrke. Vel at mærke, hvis vi indretter samarbejdet derefter. Det skal derfor præges af det modsatte af centralisme og noget helt andet end Europas Forenede Stater, som nogle taler om.

Nærhedsprincippet – at EF kun skal beskæftige sig med de områder, det er helt nødvendigt at løse på fælles grundlag – må derfor gøres til EF's grundlov.

Et væsentligt bidrag til en større forståelse for det nødvendige europæiske samarbejde vil netop være en større gennemsigtighed og åbenhed i samarbejdet.

Hele Europadebatten om Maastrichttraktaten fører nu til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd. Her skal vi bl.a. diskutere den lære, vi skal drage af debatten, ligesom det danske nej vil blive drøftet.

Denne kortlægning har vi allerede indledt herhjemme. Resultatet af disse

overvejelser vil regeringen snarest fremlægge her i Folketinget i form af en hvidbog. Herefter må partierne tage politisk stilling til et dansk udspil, som vi kan fremlægge for de elleve andre medlemslande.

Det står klart, at den Maastrichttraktat, vi har underskrevet, ikke kan træde i kraft uden en fælles løsning, der tager hensyn til det danske nej den 2. juni.

Det er regeringens vurdering, at der både blandt mange nejsigere og blandt mange jasisgere er et stærkt ønske om, at det europæiske samarbejde ikke – for at sige det enkelt – udvikler sig centralistisk. Det er en opfattelse, der også har grobund i de fleste af de andre medlemslande. Derfor er regeringen overbevist om, at vi i de kommende forhandlinger i fællesskab med de andre elleve kan få fastslået og klargjort principperne for omfanget og karakteren af det nødvendige samarbejde.

Et egentligt dansk udspil til fremlæggelse allerede på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd kan vi jo nok ikke få på plads. Men der er på den anden side ingen tvivl om, at vi bør handle relativt hurtigt. På Det Europæiske Råds møde den 11.-,12. december i Edinburgh vil vore partnere forvente, at man kan se konturerne af Danmarks fremtidige placering i den europæiske samarbejdsproces.

Og der er jo ingen tvivl om, at den europæiske integrationsproces er nødvendig, og at Danmark har et behov for at deltage i den. Her kan man såmænd blot henvise såvel til begivenhederne i det tidligere Jugoslavien og i det øvrige Østeuropa som til uroen på valutamarkederne for nylig.

Af andre vigtige spørgsmål på den europæiske dagsorden er EF's udvidelse nok det, som næst efter situationen efter den 2. juni optager os mest. Vores stilling er klar: Vi ønsker optagelsen af de nye medlemmer fremskyndet mest muligt.

Herudover er der spørgsmålene om EF's fremtidige finansiering og om GATT-runden, som sandelig også bliver væsentlige sager under det kommende danske EF-formandskab i første halvdel af 1993.

Vi tror, det kan blive en styrke for de nordiske lande og ikke en svaghed for det nordiske samarbejde, at vi samarbejder med flere europæiske lande om de sager, som vi også er optaget af her i Norden.

Det er tanken bag de forslag om det fremtidige samarbejde i Norden, som vi fem statsministre nu har afgivet til Nordisk Råd.

Vi ønsker at styrke samarbejdet på områder af fællesnordisk interesse, og vi ønsker at bidrage til at videreudvikle vor kulturelle identitet og fællesskabet i Norden, men vi vil også gerne koncentrere de nordiske samarbejdsprogrammer og det fælles sekretariat til det, der er virkelig væsentligt, og vi vil udvikle det politiske samarbejde om europæiske og regionale samarbejdsspørgsmål for at fremme vore nordiske landes synspunkter.

Den redegørelse, jeg nu har givet, har fokuseret på de to absolut største opgaver, Folketinget og det danske samfund står over for. Det er arbejdsløsheden, og det er EF-spørgsmålet.

Regeringen har naturligvis forberedt en lang række andre udspil og forslag, og i den skriftlige del af åbningsredegørelsen er der mere detaljeret redegjort derfor, men jeg vil gerne i fremhæve blot et par vigtige områder.

Regeringen ønsker at forstærke indsatsen for de socialt særlig nødstedte mennesker. Det drejer sig om bl.a. gadebørn, misbrugere, kriminelle, mennesker på institutioner, kriseramte, sindslidende, voldsramte, grupper af førtidspensionister og langvarige kontanthjælpsmodtagere – ofte mennesker, som er blevet ramt af det, man kalder multiproblemer. Regeringen har i sommerens løb udarbejdet en handlingsplan for disse socialt særlig ramte grupper, og den vil vi nu snarest udmønte i lovforslag og andre initiativer. Vi ved jo, at der er tale om komplicerede menneskelige forhold, som nok også kræver utraditionelle løsninger. Regeringen vil finde midler til at støtte forsøg på at løse disse menneskers særlige problemer, bl.a. ved kontaktpersonordninger og nye boligformer, og regeringen lægger vægt på et frugtbart samarbejde med de mange frivillige foreninger, men uden at antaste disses uafhængighed. Vi tror, at vi kan lære meget af det seriøse arbejde, der foregår her i den frivillige verden, men hele denne indsats, som vi inviterer Folketinget til et samarbejde om, er et nyt led i udbygningen af velfærden i Danmark.

En anden sag blandt de mange er, at vi også skal videre med moderniseringen af den offentlige sektor. Regeringen vil hurtigt fremsætte en række lovforslag, der

udvider borgernes frie valg af offentlige serviceydelser. Valg af skole, hospital, daginstitution og meget mere skal ikke længere være begrænset af kommuneskel. Borgerne skal have mulighed for at vælge den serviceleverandør, der passer dem bedst.

Som det vil være Folketinget bekendt, har det færøske hjemmestyre længe – man kan også sige igennem sytten år – ønsket at overtage det sagsområde, som hedder råstoffer i undergrunden, og regeringen er indstillet på, at hjemmestyret nu får den fulde lovgivende og administrative myndighed samt afholder alle fremtidige udgifter på området. Det må så også indebære, at eventuelle indtægter fra en fremtidig råstofindvinding vil udløse forhandlinger om nedsættelse af statens tilskud til Færøerne. Jeg har orienteret Folketingets partier om disse forhandlinger.

Den økonomiske krise på Færøerne har bevirket, at en af de færøske banker er kommet i vanskeligheder. Jeg har i går truffet aftale med det færøske landsstyre om kapitaltilførsel til denne bank.

For Grønlands vedkommende forventer regeringen, at vi i dette efterår kan opnå enighed om at justere den gældende råstofordning, som på næsten alle områder fungerer fortræffeligt og til begge parter tilfredshed.

I de regeringer, jeg har stået i spidsen for – det synes jeg nok jeg har lov at sige – har vi altid strakt os vidt for at nå kompromiset. Det er ofte besværligt, men på den anden side er det simpelt hen en nødvendighed med den partipolitiske konstellation, vi har i Folketinget. Foruden vilje til at forme et godt kompromis

havde der jo aldrig været noget som helst arbejdsresultat.

Det er med denne indstilling, regeringen indbyder alle Folketingets partier til at arbejde godt sammen i det nye arbejdsår. Forhandlingerne om en reform af arbejdsmarkedet er den første store og vigtige sag og er allerede langt fremme. Der skal komme et positivt resultat ud af disse forhandlinger. At det lykkes, vil være en god start i et nyt folketingsår.

Regeringen er indstillet på, at vi mere aktivt får sat gang i beskæftigelse og vækst her og nu, men uden at sætte den dyrt købte stabilitet over styr. Samtidig indbyder vi alle rundt om i det danske samfund til at deltage i behandlingen af oplægget om veje til fuld beskæftigelse på lidt længere sigt. Det er her, vi skal lægge grundlaget for de næste generationers velfærd.

Må jeg foreslå, at vi indleder Folketingets arbejde med at udbringe et leve for Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingstale, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-aabningstale-1992>